

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 4. Qualiter, vi dictæ Bullæ census constitui debeat in re immobili, certa, & frugifera?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

3370 Not. 2. in illis verbis Bullæ (*quid quid contra hæc mandata dari, aut dimitti contingat, a fisco volumus posse vindicari*) non comprehendendi, nisi quorum acquisitio per donationem, vel remissionem Censuarii accederet Censualistæ contra prohibitionem dictæ constitutionis; ut, si Censuarius sponte, ac non invitus, illi pretium census remitteret, poenam, vel laudemium solveret, &c. dixi *spontè*; nam si ad hoc coactus esset, & ea sibi restitui vellet, fisco præferendus esset; quia tunc non pervenissent ad Censualistam donatione.

3371 Not. 3. quò majus est onus census *consignativi*, hoc majus exigi pretium, ut sit justum & ejus depositione census empro constituatur; nec enim solum onus pensionis præstandæ; sed etiam obligatio, quam Censuarius in se recipit, ultra illud æstimari debet; hinc quoniam census irredimibilis, est multo majoris oneris, quàm redimibilis, majus utique pretium exigitur, ut sit justum, & ille, quàm iste constituatur; cum verò census constitutus alicui, ut redimi quidem possit, sed non nisi *tali moneta in specie*, multum accedat ad censum irredimibilem, utique majus hoc casu esse debebit, quàm si careret hoc onere.

3372 Potest autem onus non redimendi censum, nisi in tali, vel in eadem specie moneta, dupliciter considerari, primò, ut intelligatur identitas pretii non tantum in auro, seu materialiter; sed etiam formaliter, nimirum in auro tanti valoris quoad æstimationem, esto non quoad numerum; secundo eadem quoad aurum, & numerum; primum fieret, si quis censum emisset centum aureis Ungaricis, quolibet valente tres florenos rhenenses, cum pacto, ne iste census redimi possit, nisi Censuarius deponat in aureis Ungaricis tot, quot adæquant summam illorum 100. nimirum trecentos florenos; quo casu Censuarius censum justè redimeret dando quinquaginta aureos Ungaricos in specie, si valor singulorum interim crevisset in duplum; sic enim ista quinquaginta, quorum quilibet nunc valet 6. fl. adæquarent in summa secundum æstimationem illos centum, quorum quilibet valebat tres solum rhenenses. secundum autem, si quis censum emisset centum aureis Ungaricis in specie,

Tom. III.

cum pacto, ne talis census redimi possit, nisi Censuarius deponat in aureis Ungaricis eundem etiam specie numerum aureorum, esto valor interim crevisset, quibus positus:

Dicendum videtur, secundum casum 3373 census non redimibilis, nisi servata identitate moneta, non esse jure naturæ irritum, si periculum sit æquale quoad futurum incrementum, vel decrementum valoris in moneta, quia sic quilibet contrahentium in se recipit æquale onus, modo in cæteris sit pretium justum; an autem pretium eo titulo (quòd census redimi non possit, nisi servata identitate moneta) in constitutione talis census debeat esse majus secundum proportionem oneris (quòd hoc casu in se recipit Censuarius) mihi videtur affirmandum ex dictis; nec etiam census talis, sub prohibitione Bullæ videtur comprehensus; nam cum hoc fiat, quòd Censuarius semper possit censum redimere illo pretio, quo vendiderat.

S. 4.

Qualiter, ut dictæ Bullæ census constitui debeat in re immobili, certa, & frugifera?

Hæc est prima conditio in Bulla Pii V. 3374 ad constituendum censum consignativum, ut constat ex *num. 3357.* ubi tamen nota, ibi dici: *nisi in re immobili, aut que pro immobili habeatur*; quo posito quæstio est 1. an Censualista possit alteri constituere reflexè censum in suo censu directo, quem v. g. habet in bono immobili alterius? saltem, quantum est ad hoc, ut verificetur, quòd sic *constitutus in re immobili, vel que pro immobili habeatur* censum immobilibus annumerari videretur dici *clement. Exivi de paradiso, §. cum que annui redditus, de verb. signif.* ibi: *cumque annui redditus inter immobilia censeantur a jure &c.* ita Cutierrez *practicar. l. 2. q. 146. num. 1.* & alii cum Barbosa *in cit. Clement. num. 15.* ex quo ad factam quæstionem videtur affirmandum, non tantum quando census irredimibilis est, sed etiam redimibilis, sic tamen, ut hoc redempto Censualistæ reflexo constituatur in alia re immobili, vel hoc prætermisso extingueretur census ille reflexus. Cæterum in dato casu verificantur etiam alia

FF ff

duæ

duae particulae huius conditionis, nimirum, quod census alteri à censualista constitutus sit *in re certa*, & *de sui natura frugifera*; nam census ille directus determinatus est, & natura sua frugifer annuae pensionis.

3375 *Questio est 2. an per illam primam conditionem in num. 3374. excludatur census alicui constitutus in omnibus bonis Censuarii, praesentibus, & futuris? 3. constitutus in pluribus rebus? 4. in omnibus bonis Censuarii praesentibus solum generaliter expressis? ad 2. r. quod sic; nam in casu, quo bona praesentia perirent, obligatio redundaret in personam, quae teneretur pensionem praestare ex bonis acquirendis. Ad 3. r. affirmative, modò existant, & sint determinatae; sic enim sub unum jus coadunari possunt. Ad 4. r. quod sic; quia in illis terminis generalibus subest periculum palliandi censum *personalem*, & in generali sermone nihil determinate venit.*

3376 *Questio est, 3. qualiter verificari debeat, censum esse constitutum in re frugifera? r. non sufficere rem, quae solum per accidens, & merà hominis industriam ferat fructum; sed requiri esse frugiferam naturam suam, hoc est, quod ferat fructum, naturam saltem principaliter operante; ratio est, quia id expresse ponitur in prima conditione, de qua num. 3374. sed reflexio facienda est, an istae qualitates rei, in qua constitui possit census consignativus juxta dispositionem Bullae Pii V. ad contractum censualem ex natura rei, an solo jure humano, eoque in hoc, vel illo loco receptae sint? juxta dicta à num. 3362. Nam stante constitutione illius Bullae reprobatum census personalis; sed solum juxta dicenda in seqq.*

§. 5.

Qualiter census consignativus vi Bullae Pii V. numerata pecunia constitutus sit?

3377 *EX num. 3358. constat, vi dictae Bullae requiri, quod, cum census emitur, id fiat numerata pecunia, & integro pretio persoluto confecto instrumento coram Notario, & Testibus. Constitutum hoc fuerat propter multas ceteroquin fraudes Emptorum, & damna venditorum, ubi isti pensiones integras solvere cogebantur,*

nulla, vel tantum parte, pecunia accepta. Circa istas igitur conditiones, vi dictae Bullae requisitas, questio est 1. an illae jure naturali necessariae sint? 2. si loco pecuniae res aliae darentur? 3. an auctoritate Judicis talis census imponi possit ad tempus moroso debitori? 4. an pecunia in praesenti numerata esse debeat, quando census ante constitutus legitime alteri venditur? 5. an emi possit numerata in praesenti pecunia, sed adjecto pacto, ut Censuarius (qui aliunde debet aliquid emptori) statim reddat pecuniam eidem ad extinguendum illud anterius debitum?

*Ad 1. r. non requiri ad istum contractum jure naturae, quod totum pretium venditori deponatur praesente Notario, & Testibus; nam sine his potest contractus emptionis, & venditionis esse perfectus quoad substantiam jure naturali, & gentium, ut constat ex tit. 17. Deinde, nec requiri jure naturae totum pretium deponi simul, ut constat in multis ejusmodi venditionibus, ubi venditor etiam suo commodo relinquit credito pretium apud Emptorem, maxime si pensio solvatur solum proportionata parti soluti pretii. Ad 2. r. quantum est de jure naturali posse censum constitui sine pretio, & emptione, puta permutatione, &c. consequenter jure naturae non requiri pecuniam pro tali censu constituendo; spectato autem jure Pontificio, census consignativum emptione non constitui valide, loco pecuniae, alia re data; cum Pontifex aperte declarat irritos ejusmodi contractus initos sine forma à se praescripta. Ad 3. r. quod sic; nam licet Pontifex expresse petat pecuniam numeratam; id tamen solum exigit pro constituendis censibus ex contractu; non autem illis, quae creantur sententia, testimonio, donatione. Ad 4. r. affirmative, ut patet ex ipsis Bullae verbis, ibi: *nedum in censu noviter creando, verum etiam in creato quocumque tempore alienando, modò, post publicationem constitutionis, creatus sit, perpetuo, & in omnibus servari volumus.* Ad 5. affirmat Molina D. 390. num. 2. quia numerata pecunia de praesenti, maxime coram Notario, & Testibus, satisfaceret huic secundae conditioni à Pio V. requisitae, de qua n. 3358. alii tamen negant, volentes exigi pecuniam non utcumque numeratam de*